

Helse- og omsorgsdepartementet
Kommunetjenesteavdelingen, Postboks 8011 Dep.
0030 OSLO

Deres referanse

Vår referanse
11/00655-2

Dato
14.11.2011

HØRINGSSVAR - NOU 2011:11 INNOVASJON I OMSORG

FO mener

- Selv om unge med funksjonsnedsettelse er nevnt, er deres behov ikke tilstrekkelig ivaretatt i utredningen.
- Utredningen er for optimistisk med hensyn til nedbygging av institusjoner.
- Pårørendepolitikken krever veiledning av pårørende i omsorgsrollen.
- Vurderingen av teknologisk støtte versus personlig omsorg må ha som mål å gjøre den enkelte mer selvhjulpne, samtidig som det gir økt trygghet og sikrere behandling.
- Når grensene mellom tekniske hjelpemidler og personlig pleie og omsorg flyttes, må helse- og sosialfaglig personell være i forkant av utviklingen.

Bakgrunn

Fellesorganisasjonen (FO) organiserer over 26.000 barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og velferdsvitere. FOs medlemmer jobber i kommunetjenesten, spesialisttjenesten, skole og fritidstilbud, og har således befattning med et bredt spekter av tjenester og tilbud som omfatter store deler av befolkningen.

Innledning

Utvalget tar i sin utredning utgangspunkt i framtidens omsorgsutfordringer, som handler om at vi får nye yngre brukergrupper og flere eldre med hjelpebehov. Samtidig som vi kommer til å oppleve knapphet på frivillige omsorgsytere og helse- og sosialpersonell, manglende samhandling og medisinsk oppfølging og mangel på aktivitet og dekning av psykososiale behov. Denne ubalansen må det kompenseres for. For å møte de utfordringene som vil komme, må vi tenke nytt og prøve ut nye innovative løsninger i omsorgssektoren.

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
23 06 11 70

Telefaks:
23 06 11 14

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Bankgiro kontingent:
9001.08.71394

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

FO er opptatt av at vi skal ha en velferdsstat hvor likeverd ikke bare er en visjon, men et mål for hvordan samfunnet skal fungere i praksis. Våre yrkesgrupper jobber daglig med mennesker som minner oss på at vi må fortsette å jobbe for utjevning av sosiale forskjeller, og bli flinkere til å synliggjøre svikt i velferdsstaten, fordi slik svikt ofte rammer de svakeste sterkest.

Som en følge av de demografiske utfordringene har det vært mye fokus på eldre, og hva som må til for å møte de utfordringene som kommer. FO mener innovasjon i omsorg må ha et helhetlig perspektiv og favne hele befolkningen. Yngre personer med funksjonsnedsettelse er opptatt av teknologi og hvordan teknologien kan bidra til økt selvstendighet og mestring i hverdagen, og bør derfor ha en sentral rolle i utvikling og utprøving av nye løsninger.

FO har lenge kjempet for at vernepleiernes helsefaglige og sosialfaglige kompetanse må bli anerkjent i flere tjenester. Tradisjonelt har vernepleierne jobbet med mennesker med psykisk utviklingshemming, men det er helt klart at de med sin kompetanse på miljøterapeutisk arbeid også har mye å bidra med inn i eldreomsorgen, og da spesielt i forhold til mennesker som har demens. FO mener at det i dag er alt for få vernepleiere i kommunehelsetjenesten, i skole og skolefritidsordning som kan jobbe systematisk med mennesker som har nedsatt funksjonsevne.

Mennesker med nedsatt funksjonsevne

FO er fornøyd med at utvalget støtter yngre mennesker med nedsatt funksjonsevne sine krav om likestilling. Unge mennesker med nedsatt funksjonsevne har andre utfordringer enn de som følger av naturlig aldring. Utvalgets "utfordringstriangel" er ikke dekkende for unge med funksjonsnedsettelse. Det er derfor behov for et tydeligere skille mellom ulike grupper og behov enn det utredningen legger opp til.

Større press på ressursene i det offentlige tjenesteapparatet fordrer nytenking i tiden som kommer, dersom vi skal kunne yte nødvendig hjelp til de som trenger det. FO ser behovet for økt samhandling og samarbeid, mer teknologi og nye teknologiske løsninger. Å imøtekomme de nye utfordringene vil være krevende både økonomisk og organisatorisk, men også i forhold til kompetanse og kvalitetssikring. FO er derfor positiv til utprøving av nye arbeidsformer, og nye måter å løse oppgavene på, men da må rammene legges til rette for slik utprøving. Det er helt nødvendig at de som ønsker å ta innovative grep og prøve ut nye løsninger får tilført økonomiske midler. FO mener dette må komme gjennom øremerkede midler.

FO har merket seg det utvalget skriver om at "de store institusjonenes tid er forbi". Vi ønsker å gjøre oppmerksom på den pågående institusjonaliseringstrenden som foregår ute i kommunene, jf. bl.a. Sørstrøm og Tøssebro "Innfridde mål eller brutte visjoner" (NTNU Samfunnsforskning 2011). Det er kjent at mennesker med rusproblematikk, psykiske vansker, unge funksjonshemmede, utviklingshemmede og flykninger plasseres under samme tak, i små og store boligkompleks, og at tjenestetilbud og ressursinnsats til dels knyttes til boform og ikke den enkeltes individuelle behov. FO er bekymret for denne utviklingen, og som er i strid med nasjonal politikk

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 OsloPostadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 OsloTelefon:
23 06 11 70Telefaks:
23 06 11 14e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674Bankgiro kontingent:
9001.08.71394Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

En moderne pårørendepolitikk

Utvalget lanserer "en moderne pårørendepolitikk", og tar til orde for at det må bli mulig å kombinere arbeid og omsorg på en annen og mer fleksibel måte enn i dag. Utvalget foreslår en utvidelse av retten til permisjon for pleie- og omsorg av nære pårørende utvides til et år. FO støtter dette forslaget, men vil understreke at dersom dette forslaget skal gjelde likt for alle, må økonomisk kompensasjon følge med, jf. Kaasautvalgets innstilling (NOU 2011:17). FO mener det er en offentlig oppgave å sikre at omsorgsoppgaver ikke fører til sykdom og langvarig eller permanent utelukkelse fra ordinært arbeidsliv for omsorgsyter.

En samlet og helhetlig tjeneste innebærer at både brukere og pårørende blir sett, hørt og ivare tatt ut fra de behovene de har. FO profesjoner spiller en viktig rolle i oppfølgingen av brukere og pårørende som befinner seg i vanskelige livssituasjoner. Vi bidrar med opplæring, støtte og veiledning, hvor målet er økt mestring og kontroll over eget liv. Dette er funksjoner som må sikres i den framtidige tjenesteutøvelsen, for å ivareta både brukere og pårørende.

"Teknoplan 2015" – teknologistøtte til omsorg

Vi blir stadig flinkere til å ta i bruk d tilgjengelig teknologi. Samtidig opplever vi at mange mennesker er skeptiske og føler at de mangler nødvendig kompetanse til å håndtere og bruke teknologien på en trygg og hensiktsmessig måte. Det er også et generasjonsskille mellom de som nå er eldre og framtidens eldre, som har vokst opp med teknologiske løsninger. Dette må vi ta hensyn til i planlegging og implementering av teknologisk støtte. Våre profesjoner vil være viktige når den enkelte skal vurdere teknologi opp mot tjenester og i valget mellom egenstyrte og andrestyrte løsninger.

FO ønsker i denne forbindelse å vise til innspill til Hagen-utvalget fra Statens råd for likestilling av funksjonshemmede. Rådet pekte på at det vil være en viktig å ta diskusjonen om hvem som skal ha rett til å definere om en person med tjenestebehov skal få sine behov dekket av personell, teknologi eller en kombinasjon av personell og teknologi. Det ble også påpekt viktigheten av å vurdere brukergrensesnittet på teknologiske løsninger slik at de blir mer anvendbar for flere, og ikke låst til en bestemt bruker eller tjenesteutøver. Noen kan styre og justere teknologien selv, mens andre vil ha behov for assistanse. Den teknologiske utformingen kan derfor komme til å spille en avgjørende rolle i vurderingen av om tjenestebehovet skal ivaretas av personell, teknologi eller en kombinasjon av disse. For FO er det viktig at innovasjon og nytenkning i forhold til organiseringen av tjenestene blir gjort på en måte som ivaretar både bruker og ansatt. Det er viktig å få fram hvilken kompetanse som kreves for å møte utfordringene som vil komme.

FO mener at det er behov for et teknologisk kompetanseløft i omsorgssektoren, dersom vi skal klare å gjennomføre samhandlingsreformen på en smidig og god måte, og sørge for at trygg og god informasjonsflyt følger bruker og pasient. Målet med å bruke teknologisk støtte (assistive technology) må være å gjøre den enkelte mer selvhjulpne, samtidig som det gir økt trygghet og sikrere behandling.

FO

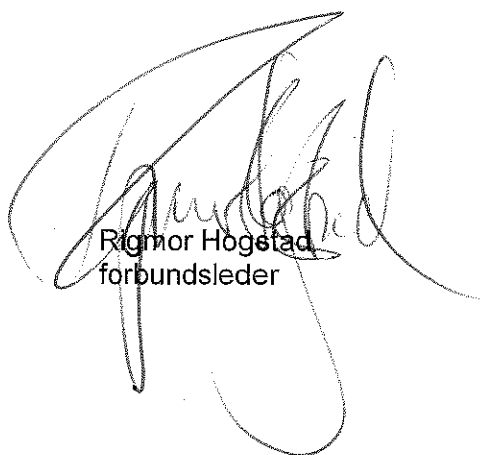
Besøksadresse:
Mariboegr. 13
0183 OsloPostadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 OsloTelefon:
23 06 11 70Telefaks:
23 06 11 14e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674Bankgiro kontingent:
9001.08.71394Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

Avslutning

FO sine profesjoner jobber med sosialfaglig arbeid på en rekke områder, hvor ivaretagelse av likeverd og velferd er viktig for det enkelte menneske, deres familie og nære pårørende. Våre yrkesgrupper er opplært til å tenke og arbeide forebyggende, tverrfaglig og helhetlig, men hele tiden med fokus på enkeltmenneskets evner og muligheter til selvstendighet og mestring. I en situasjon der grensene mellom tekniske hjelpemidler og personlig pleie og omsorg flyttes, må helse- og sosialfaglig personell være i forkant av utviklingen for å legge til rette for størst mulig grad av selvstendighet og uavhengighet for den enkelte bruker.

Rigmor Hogstad
forbundsleder

Med vennlig hilsen

Allis Aresdatter
fagkonsulent

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 Oslo

Postadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 Oslo

Telefon:
23 06 11 70

Telefaks:
23 06 11 14

e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674

Bankgiro kontingent:
9001.08.71394

Foretaksnr.:
870 953 852 MVA